

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland teignes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementpris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen mandag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og Ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat: 14161. Redaksjonssekretæren privat: 10695. — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdager fra 10-2 og 4-7. Lørdager fra 10-1. De øvrige dager fra 10-4. Utbetalinger kun mandag kl. 3-4.

INNHOLD: Alle sjeles måned. Dies irae, dies illa. — Den katolske skolesak i Frankrike. — Et spørsmål - Et svar - En kommentar. — Den liturgiske utstilling. — Vår tids sykdom. — N. K. K. F. — Fru Johanne Parmann. — Til „St. Olav“'s lesere. — Kardinal Pietro Gasparri †. — Bokanmeldelse. — Herhjemme — og derute.

Alle Sjeles måned. Dies irae, dies illa.

(Til nynorsk ved -ld.)

1. *Domedag er dag av daude,
oskeregnet legg verdi aude.
I ei syn dei gamle såg det.*
2. *Redslerop mot himmel ljomar
der han kjem den høge domar,
han som dømer alt med rettferd.*
3. *Doms basun med tunge tonar
kallar heimsens millionar
til å møte fram for trona.*
4. *Og all skapning ser i under
— dei som farne var no skundar
seg or mold og havsens botnar.*
5. *All den synd som her me gjorde
skriv i boki store,
som for Herren fram vert bori.*
6. *Då fær kvarmann sårt det røyna:
syndi si kan ingjen løyna,
skuldig for vår Gud er alle.*
7. *Kva skal me vår domar svara,
kvar skal foten av då fara,
når den reinaste er skuldig?*
8. *Drott og domar, men og milde
allheims far som frelsa vilde
alle, fri meg godleiks kjelda.*
9. *Jesus, Frelsar, eg vil gjøyma
meg hjå deg, du vil kje gløyma
at for meg du leid på jordi.*
10. *Trøytt for meg du sat ved brunnen,
sigren var kje ennu vunnen,
endå lenger fekk du ganga.*
11. *Du fekk ganga krossarvegen
klungerkrynd, til daude slegen,
fyrenn barnet ditt vart funne.*
12. *Rettferds domar, vil du minnast
det når eg må skuldig finnast
og deg her no bed um miskunn.*
13. *Du Maria Magdalena
miskunn gav so ho fekk tena
deg i kjærleik livsensdagen.*
14. *Rovaren som ved di sida
angrande fekk med deg lida,
han fekk deg til himlen fylgja.*
15. *Ring er bøni mi men beda
gjer eg um den høgste gleda:
deg i liv og daude fylgja.*
16. *Lat meg røysti di då høyra,
fagert kling det i mtt øyra:
du skal ved mi høgre standa.*

17. Gakk ifrå meg, ver forbanna,
du med dyret's teikn på panna.
Herre, fri meg for hin domen.

18. Hjarta brenn i sut og kvida,
med min frelsar lyt eg lida,
synderne dei er so mange.

19. Oskeregn og tårefloder,
aldri meir dei Herren skodar,
dei som dømde gjekk or gravi.

Lat for sjelerne oss beda.

Milde Jesus, miskunnsam
gjeve du deim kvile.

Amen.

DEN KATOLSKE SKOLESAK I FRANKRIKE

I Frankrike innledes ved begynnelsen av hvert skoleår alltid en stor og omfattende aksjon for de katolske privatskoler. Alle biskopene utsender hyrdebrev — fra alle prekestoler innprentes den katolske skoles betydning for kristendommens sak i Frankrike, og hele den katolske presse åpner beredvillig sine spalter for propaganda for denne store oppgave. Det forbauser ofte utlendinger, som opholder sig i landet på den tid, å se alle disse anstrengelser som gjøres med kun det ene forhold: å utbygge og bevare «les écoles libres», og mer enn en gang hører man det spørsmål bli fremsatt: «Er de offentlige franske skoler virkelig en fare for ungdommens tro og moral? Representerer de virkelig så meget negativt at der er grunn til å dra så sterkt tilfelts mot dem og ofre så meget på de private skoler?»

Svaret kan ikke være tvilsomt. Og kardinal-erkebiskop Luçon har i sin tid formulert det særdeles koncist i et oprop som «La Croix» nylig minnet om. Han uttalte bl. a.: «Vi kaller våre skoler for «frie skoler» fordi de ikke alene krever frihet for i det hele tatt å kunne eksistere, men — og det er det viktigste — krever frihet til å undervise barna i religion, til å lære dem å be og holde krucifikset og helgenene i ære. Vi krever frihet til å fortelle dem om Gud og til å lære dem å elske ham og opfylle alle sine kristne plikter fordi vi vet, at religiøs nøytralitet er en fornærmelse mot Gud. Det er kristne foreldres plikt å gi sine barn en kristelig oppdragelse ved å betro dem til lærere hvor de vet at deres tro og moral ikke er i fare. Den konfesjonsløse skoles virkelige mål er Frankrikes fullstendige avkristning, mens våre skolars mål er et kristent folk.»

I virkeligheten er skolepolitikken i Frankrike nu av den art at katolikkene må sette alt inn på å styrke sine privatskolars stilling ved stadig å høine deres standard. For ca. 50 år siden trodde Jules Ferry, grunnleggeren av den konfesjonsløse skole, at han kunde narre og berolige katolikkene ved å forsikre at «den naturlige religions grunnsetninger» alltid vilde bli holdt i akt og ære, og at en hel skoledag skulde bli reservert for den katekismusundervisning som enkelte foreldre mulig måtte ønske at deres barn skulde få utenom sin reglementerte skolegang. Men den indre utviklings ubønnhørlige løsgikk har ført til — efter hvad alle ærlige pedagoger nu selv sier — at den franske offentlige skole er blitt en sikker plattform for ateismen. Den ukentlige fridag, som oprinnelig altså var beregnet på religionsundervis-

ningen, blir nu for det meste beslaglagt til all slags sportskamper, utflukter eller andre foranstaltninger, som barna gjerne vil være med på, og selvfølgelig kan virkningene ikke utebli. De kan sammenfattes i: et stadig stigende frafall fra troen allerede i de tidligste ungdomsår, som har tilfølge et stadig stigende antall av religiøst indifferente eller helt ateistiske foreldre.

Blandt skolebarna konstaterer man for hvert år fler og fler udøpte — fler og fler, både gutter og piker, mottar ikke mere den første hellige Kommunion. Ennu for 30 år siden holdt foreldre, som selv hadde gått på konfesjonsskolene, strengt på at deres barn ikke forsømte katekismusundervisningen om de enn måtte gå på en offentlig skole. Men idag viser fruktene av disse skoler sig: de som nu er foreldre, efter å ha hatt denne skolegang, svever meget ofte i den villfarelse, at de viser prestene en spesiell opmerksomhet ved å la sine barn døpe og få katekismus timer. Personlig spiller det ikke noen som helst rolle for dem.

Imidlertid har statens ateistiske skolepolitikk nu på sett og vis løpet linen ut — iallfall er søkningen til de frie katolske skoler i jevn stigning fra år til år. Rundt regnet frekventeres de lavere skoler nu av ca. 1 million gutter og piker og dertil kommer alle de studerende ved de høiere skoler, de tekniske institutter og de fem katolske universiteter: Paris, Lille, Angers, Lyon og Toulouse. Denne stigning på den ene side og fødselsreguleringen med dens minkning i barneantallet på den annen har ført til at de konfesjonsløse skoler mister fler og fler elever. På mange steder er lærerpersonalet større enn elevantallet. I Vendée finnes der således 75 statsskoler, men gjennomsnittlig er hver av dem kun besøkt av to elever! I Ardèche er der 50 offentlige skoler med gjennomsnittlig 5 elever — og vi treffer også på noe så parodisk som skoler uten en eneste elev! I Pontmain er der således ingen elever på pikeskolen, mens gutteskolen besøkes av 1 — én! — gutt, som er sønn av læreren og lærerinnen, hvilket vil si at dette ektepar får tilsammen 12,000 francs årlig av statskassen for å undervise sitt eneste barn!

En særstilling i skolepolitisk henseende danner Elsass-Lothringen, idet de offentlige skoler der fremdeles er konfesjonelle og man derfor ikke har behøvet å oprette «écoles libres». Men der arbeides meget for at verdensliggjørelsen av statsskolene også skal vinne innpass i disse deler av landet og i enkelte retninger må det sies

å være lykkedes. «Ligaen for menneskerettighetene» har således fått satt igjennom hos regjeringen at religionsundervisningen ikke mer skal være obligatorisk, men at barna kan bli fritatt for den, hvis bare foreldrene uttaler ønsket om det til skolens ledelse. Det ser ut til at det kun er et tidsspørsmål når den konfessjonsløse skole også vil bli innført her.

Fra katolsk hold protesteres der nu også på det kraftigste mot skolepolitikken i de franske kolonier. Mens andre europeiske kolonialmakter — såsom Belgia, England og Portugal — støtter sine katolske misjonsskoler av alle krefter, nekter den franske regjering enhver støtte og forlanger en skarp adskillelse mellom skole og kirke i alle sine kolonibesiddelser. Særlig graverende er det at denne understøttelse kun nektes katolske skoler, mens den franske stat støtter både jødiske skoler og muhammedanske koranskoler, f. eks. i Nord-Afrika.

Der stilles år for år større og større krav til de franske katolikkens offervilje overfor sine skoler. Det er

derfor intet under at de på alle måter bekjemper statens urettferdige skolepolitikk. Katolikkene hevder at det er urettferdig når de — foruten å underholde sine biskoper, prester, kirker, seminarer o. s. v. helt for egne private midler og betale høie skatter til de skoler som de bekjemper — også må sørge for sitt eget skolevesen, som dog avlaster staten for over en million elever. Dette er i strid med ethvert prinsipp om statsborgerlig likestilling — og det er ut fra dette synspunkt at man må betrakte den franske skolekamp, som nu er ført i en årrekke. Forpostene i denne kamp dannes av den forening som verner om de religiøse ordener, og det katolske foreldreforbund, som teller over 40,000 familiefedre. De ser sin oppgave i å påvirke den offentlige mening og især de rådende politiske fraksjoner, så de forstår berettigelsen av de katolske skolefordringer: statslig anerkjennelse av «écoles libres», understøttelse av disse, obligatorisk religionsundervisning i alle skoler. Man kan kun håpe at denne kamp vil føre til seir!

Et spørsmål — Et svar — En kommentar.

I.

Spørsmålet.

I «Helg og Høitid», som er «Dagen»s søndagstillegg, finner vi — i nr. 46 — under overskriften «Barn og nattverden» følgende ordveksel:

Burde ikkje me som godkjenner barnedåpen ogso gjeva borni høve til å nyta nattverden? I Bibelen er det ikkje sett nokon alder. Det er me menneskje som segjer at barnet skal konfirmerast og verta utskrivi av barneskulen, fyrr det fær gå til altars. At heidninge-born må få kristeleg kunnskap fyrr dei fær rett til nattverdssakramentet, er sjølv sagt. Foreldre som er heidningar kann ikkje læra sine born um Kristus. Men born, som er fødde og upvaksne i ein kristen heim og hev gjenge i ein kristeleg folkeskule, fær nokso tidleg eit klårt bilæte av Jesus og hans gjerning for oss. Det hev difor undra meg ofte, at fyrst etter sin konfirmasjon hev borni tilgjenge til nattverdssakramentet. Eg rekner at folk i 14—15 årsalderen er born. Men då er dei oftast vortne slik at ein sjeldan fær dei med. Fekk ein taka dei med frå dei var små, som ein fær taka dei med til kyrkja og møte elles, so vart det naturlegare for dei å gå til dette måltid ogso når dei vart større. «Jesus segjer: Utan at de umvender dykk og vert som born, kann de ikkje koma inn i Guds rike». Dette ordet som gjev mange kristne frimod til å bera småborni sine fram til Jesus i den heilage dåp, burde ogso gjeva oss frimod til å ta dei med til altars, um dei hadde hug å vera med. — Barnet hev kjensla av synd og syndeskuld lenge fyrr konfirmasjonsaldaren. Mange born liver eit inderlegare samliv med Jesus i barneåri, enn dei greier som vaksne. Kvifor skal dei då ikkje få nyta Jesus på denne inderlege måten som han møter oss i nattverdssakramentet. I forklåringi stend det riktignok at ein må ha alder og vit til å prøva seg sjølv. Når byrjar og når sluttar denne alder? Dei

gamle fær dette herlege sakrament um dei gjeng nokso mykje i barndomen. Og det er rett. — Jesus krev tru, barnetru, og so er heile hans himmel og nådegåvor å få for oss. Jesus nemner at det i Moselovi var menneskjebod og Guds bod. Skulde det vera eit menneskjebod som forbyd barnet å gå til altars? Mange vil vel segja at barnet tenkjer lite og difor vilde misbruka sakramentet. Det vilde vel av og til hende at born kom til å misbruka altarsakramentet, som ymse vaksne misbrukar det. — Sluttar ein å lokka borni med til kyrkja og møte medan dei er små, so trur eg det vil verta vandare for dei å finna vegen, når dei vert vaksne. Men vert vegen til Guds hus kjend og kjær medan dei er små, so vil dei lettare finna han som vaksne. Tru det etter Guds ord er rett å halda borni fyrr konfirmasjonen burte frå nattverden? Hans Øye.

II.

Svaret.

Med tilføre av denne artikkelen hev biskop Fleischer gjeve sovori fråsegn:

På spursmål, kvi borni ikkje fær vera med i nattverden, vil eg få svara: Kristi avskilsbod til læresveinane var: Gjer folki til læresveinar, med di de døyper deim og lærer deim. Di døyper me fyrst våre born, — gjev deim og vigjer deim til Gud — til Kristus. Dinæst lærer me deim upp i Guds ord, — ei opplæring som me avsluttar med den høgtidsame konfirmasjonen. Dei som då vil vera Jesus vener og læresveinar, kjem til Herrens bord, som den nye pakts folk. Nattverden er ikkje — som dåpen — berre ei gáva av Gud, — den er og ei vedkjenningsstenesta for læresveinane. Ein lyt difor venta, til borni kann segjast å hava både kristeleg kunnskap nok og personleg vokster til å velja, kven dei vil tena og leva for. Eg kann sjølv sagt godt vera samd i at born under konfirmasjonsaldaren kann vera medvitne og sanne kristne. I den romersk ka-

Gjensidige

Norges eldste livsforsikrings-
og livrenteselskap

Stiftet 1847

tolske kyrkja er konfirmasjonen sett til 7—8 årsalderen. Men eg finn likevel vår aldersgrensa å vera den rette, nett ved slutten av barneopplæringi og ved yvergongen frå barn til vaksen. I Bibelen stend det elles ikkje noko korkje for eller mot, at born kann vera med i nattverden, — men det stend ikkje heller noko um at kvinnor gjeng til altars. Difor fær ein her fylgja Guds føring gjenom vår kyrkja si røymsla og fylgja gruntankane i Guds ord, — slik som stutt er freista gjort her.

Andreas Fleischer.

III.

Til denne ordveksel tilføier vi følgende kommentar.:

Vi kan selvfølgelig ikke annet enn gi hr. Hans Øye fullstendig rett i hans synspunkter. Vi vet jo av *erfaring* i den hellige katolske Kirke at barn allerede fra 7-årsalderen er mottagelig for det allerhelligste Sakraments nåde: for den kraft og styrke som viljen til det gode mottar ved Eukaristien. Ventetiden — som biskop Fleischer anbefaler — kan bli for kostbar, når vi erindrer hvor kort vår levetid er og hvor dyrebar hver stund kan være når det gjelder å utvikle oss for vår evige bestemmelse, vårt livs egentlige mål. Et barn er ikke mange år før det vet at der er noe som er galt og noe som er riktig og vet å velge mellom det riktige og det gale. Et barn er ikke mange år før det forstår at Gud er den

store kjærlige Far og at Jesus er hans sønn som kom julenatt til jorden for å lære oss alle å bli lydige og gode og sannferdige og hjelpe oss til på vår side å være hjelpsomme.

Vi i den katolske Kirke vet av *erfaring*, at barn allerede i 7—8 års alderen forstår at han som lå i krybben også kan skjule sig i den hvite Hostie — i alle tilfelle forstår det like så godt som vi voksne: gjennom *Troen*. At kommunionen er til velsignelse for barna er en *erfarings*sak — altså ikke et postulat eller en teori som mangler bevis. Beviset er de mange barn som mottar den hl. Kommunion av opriktig hjerte og virkelig trang, fordi de føler at den helt konkret hjelper dem til å bli snillere, forstandigere, sterkere i gode ønsker og god vilje. Skulde nu alle disse barn «vente» turde det hende at det blev for sent. Barn kan så godt i en tidlig alder «prøve» sig selv — det vil si være klar over om det gjør sine nærmeste glede eller sorg. Barn kan så godt i en tidlig alder være åpne for rettleiding og hjelp — hvorfor skal de så berøves den største og beste hjelp som er skjenket menneskeheten? De gode vaner blir med tiden til dyder — hvorfor skal de ikke begynne tidlig?

Moderkirken svarer jo! til dette ved å dele sin dyreste skatt, den hellige Eukaristi, med de små, som efter Kristi egne ord «Guds rike hører til».

«St. Olav»s redaksjon.

Den liturgiske utstilling.

II.

Vi sluttet vårt forrige referat med å fortelle om mgr. Kjelstrups foredrag søndag aften den 19. ds. Mandag formiddag holdtes utstillingen åpen — vi hitsetter her en beskrivelse av den, som stod i «Norges Kvinder» for 16. ds. Efter en liten innledning skrives:

«Det er en meget interessant utstilling, som foruten å fryde ens øie ved sine skjønne farver, også må vekke ens dypeste beundring for det arbeide som her er nedlagt — for den vesentligste del av franske nonner — av broderi, knipling, filéarbeide, silkemaling og heklung. For bare straks å nevne en side ved denne utstilling: den gir et sterkt inntrykk av den kjærlighet som disse flittig arbeidende, stille kvinner nærer til sin kirke. Man stanser og vil næsten ikke tro sine øine foran en hvit messekjortel, sammensatt av 1500 bittesmå heklede stjerner, arbeidet av en fransk mor til sin sønn ved hans første messe. Alle disse skjønne arbeider er gaver.

Utstillingen lærer oss også mange ting av interesse om den katolske Kirke. Vi ser f. eks. et reiseskrin, brukt under krigen, med fullt utstyr til en messe. Til dette hører først og fremst alterstenen, som alltid må inneholde en innfeldt og forseglet relikvie av en martyr, velsignet av biskopen, og stenen må være så stor, at både kalk og hostie får plass på den. Uten denne sten kan en messe ikke leses, alterstenen med relikvien er til minne om messen i katakombene i Rom — den lestes over martyrenes grav.

Utstillingen forklarer også de mange forskjelligfarvede messehagler som brukes i den katolske Kirke: den grønne til almindelig søndag, violett til advent og faste, rød til høitidsdager,

pinsen og martyrfester, sort til sjelemesse og sørgegudstjenester, hvitt til påske og Kristi himmelfartsdag. Blandt de mange skjønne messehagler finnes en alba (hvit messekjortel) brodert av dronning Josefine til St. Josephs Institutt. Men vakrere og uendelig mer verdifullt enn dette dronningbroderi er de spindelvellette broderier på den fineste bobinett, så fin at den er næsten usynlig. Både mønster og broderi er utsøkt skjønt, utført av franske dominikanerinner. Alene for dette broderis skyld er utstillingen verd et besøk. Franske nonner har også malt på pergament alterbilleder til de kanoniske bønner. Disse alterbilleder var spesielt bestemt for Norge, og det er ganske pussig å se, at disse franske kvinner, som aldri har sett og vel neppe heller hørt annet om Norge enn at det er et navn i geografien, de har malt helgenene omgitt av fjell og sne. Bare den i sydlendingers forestilling sedvanlige isbjørn mangler.

Praktfulle er også de utstilte monstranser — bærere av den innviende hostie — og alterkalker. Blandt disse siste bør man især legge merke til den, som pave Pius XI skjenket «sine sønner i Norge».

Bispens utstyr er særlig prektig og kostbart, både korkåpe, mitra, liturgiske hansker, bispe- og hyrdestav.

Men det vil føre for langt å nevne alle de praktfulle ting man får se i denne samling av både gammel og ny kirkekunst. Ja, så langt frem i tiden har samlingen strakt sig, at der blandt de skjønt broderte messehagler fra langt tilbake og til den nyeste norske — et vakkert arbeide i hvit silke og blå fløiel — også finnes en i uforfalsket funkisstil. Den siste, la oss håpe, til skrekk og advarsel. — Der er også utstillet en rekke meget interessante dokumenter.»

Før vi går videre skal vi imidlertid også gi våre utensbys lesere et inntrykk av utstillingens rikholdighet, idet vi gjengir utstillingens katalog:

1. Fullstendig sett hvite (til kirkeårets festdager) paramenter (messeklær) for: forrettende prest, assisterende prest, diakon og subdiakon. Fransk arbeide. Gave til pater Vanneufville til hans første messe. Skjenket av en fransk officers familie for penger funnet hos ham etter hans død på slagmarken.
2. Bord forberedt til barnedåp: Dåpskanne og -fat, fat for olje og salt, prestens violette og hvite stola, lys, hvitt kledebon og ritualbok.
3. Kommunionbenk — norsk arbeide, utført av frk. Marie Knudtzon. Prosesjonskors — italiensk arbeide.
4. Bord forberedt til sykekommunion (vandringsbrød) og siste salvelse: sakraments- og oljekapsler, stola, vievann og ritual.
5. Et sett grønne (for almindelige søndager) paramenter: messehagel for presten og messeklær for diakon og subdiakon. Franske praktfulle kniplinger på alba-ene.
6. Gotisk skap — maleri (spansk skole) av St. Therese av Avila.
7. Reisealter med komplett utstyr.
8. Relikviegjemmer — den eneste bevarte St. Olavs-relikvie oppbevares i St. Olavs kirke i det herstående relikviarium, som er en kopi av den som i middelalderen stod på høialteret i Nidaros-domen.
9. Messehagler i de forskjellige liturgiske farver: rødt for pinse og martyrminnedager, violett for botsdager og sort for rekviemessen.
10. Biskopsskrud — brystkors, stav, mitra og håndlys.
11. Korkåper — N. B. Alba (messeskjorte) utført av dronning Josephine.
12. Alter under messen: Kanontavler — håndmalt på pergament, messebok fra 1570, empire-kalk med paten og hostie, kar til vin og vann, røkelseskar med stativ.
13. Seks monstranser til aftenandakt, tretten kalker, den emaljetrydede er en gave fra Pave Pius XI til «sine sønner i Norge».
14. Messebøker og håndmalte bokmerker — fransk arbeide.
15. St. Karl Borromeus — italiensk arbeide.
16. Kirkelige kniplinger: irsk, Bruxeller, Richelieu, Point de lace, Hardanger og hekling. Bursa og palla.
17. Messehagler i de forskjellige liturgiske farver — bemerk nærmest døren messehagel med ultramoderne ornamentikk.
18. I forhallen: Historiske dokumenter, deriblandt brev fra kong Fredrik VII, og katolsk litteratur på norsk — Alterduk i Hedeboøm, utført av frk. Helene Endresen.

Til utlodning: Madonnaskulptur fra Oberammergau og høi alterstake.

Hvad denne katalog imidlertid *ikke* gir et bilde av er det overordentlig smakfulle og vakre arrangement som arbeidskomiteen hadde all ære av. Ved hjelp av Dominikanernes blå fløielsdraperier — det kan idet hele tatt ikke nøksom fremheves Dominikanernes enestående beredvillige imøtekommenhet ved denne utstilling til inntekt for St. Olavskirkens oppusning — var festivitetslokalet omdannet til en stemningsfull ramme om nettop en *liturgisk* utstilling, og alt var anbragt samtidig

overskuelig og slik at det var lett å få et inntrykk av de enkelte ting. De mange farver var stemt sammen til et hele og i det innstallerte sterke lys strålte de hellige Kar i sin fulle glans.

Freitag aften tok frøken Ragnhild Foss — efterat pater stor Gorissen hadde budt velkommen — oss med på en pilegrimsferd til det hellige land. Frøken Foss er jo nylig kommet tilbake fra en slik valfart og hadde medbragt mange vakre bilder som hun forklarte. Som pastor Gorissen sa i sin takketale: «ved å se de steder hvor Kristus vandret mens han var hernede får vi et levende innblikk av berettigelsen i den katolske Kirkes tanke med å smykke Guds hus så vakkert som mulig og gjøre alt som hører gudstjenestene til så prektig og herlig som mulig: vi vil jo gjerne gi Kristus litt av alt det han måtte undvære mens han levet som menneske iblandt oss.»

Tirsdag aften var iøvrig Mariakongregasjonens dag og efter foredraget var de tilstedeværende kongregasjonens gjester oppe i klubblokalet.

Torsdag bragte en opplevelse: pastor Rottiers foredrag om Oberammergau. Efterat denne gang hr. Hadland hadde ønsket velkommen begynte pastor Rottier på sitt foredrag, som imidlertid snart forvandlede fra et foredrag man satt og hørte på til noe man gjennomlevet sammen med ham. Det var store, sterke inntrykk som blev meddelt i en så fullendt kunstnerisk form, at man til tider syntes at man ikke *hørte* men *folte* det pastor Rottier beskrev. Kristi lidelseshistorie blev nærværende og vi blev tatt med inn i den livgivende atmosfære som utstråler fra de enkle bønders spill i Oberammergau. Det er et foredrag som alle foreninger bør dra omsorg for at deres medlemmer kan få høre. Hr. Hadland fant også gode og rammende uttrykk for vår takknemlighet.

Lørdag holdt pastor Gorissen et meget interessant kåseri — kalte han det selv — om messedraktenes opprinnelse og historiske utvikling. På de forskjellige utstilte messeklær demonstrerte han denne utvikling og de forskjellige delers liturgiske betydning. Hr. Kollerud takket for det instruktive foredrag.

Søndag aften sluttet så mgr. Irgens foredragene av med «Veien til Helligdommen». Like efter aftenandakten fyltes lokalet hurtig og disponent Carelius bød velkommen. Efterat fru Aarset og hr. Sylou-Kreutz hadde gledet oss med sin vakre musikk gav mgr. Irgens en fremstilling av de forskjellige stader på en prests vei til Alteret. Foredraget gav et levende inntrykk av det gripende ceremonielle som ledsager de forskjellige vigslere gjennom de lavere grader frem til selve målet: presteverdigheten, og var ledsaget av særdeles gode lysbilder av den hoitidsfulle handling, utført i St. Sulpice-kirken i Paris, og foredragsholderen sluttet med pater Lacordaires dype og sanne ord: «Pretestanden er menneskets offer forbundet med Guds offer, og den er kalt til det som forstår menneskesjelens skjønnhet og verdi».

Efterat lyset atter var slått på bragte sognepresten i sin egenskap av Syndikatets formann alle dem som hadde hjulpet til ved utstillingen sin beste takk. I første rekke pater Vanneufville og pastor dr. Gorissen, som mer enn andre hadde båret dagens byrde og hete og vært utrettelig til å vise rundt og forklare. Dernæst ar-

beidsutvalget og alle dem som hadde lånt sine skatter ut: Dominikanerne, Franciskanerne og Maristene, St. Josephssøstrene og frk. Marie Knudtzon. Dernæst alle som hadde assistert: ordensvern, loddselgere, kasserere. En takk som den store forsamling sluttet sig til med spontant bifall.

Utstillingen blev holdt åpen ennu tre dager om formiddagen og lukket så. De vakre ting blev pakket sammen og avhentet, men — det den har lært oss om liturgi og den utdypede forståelse vi har fått av alt som vedkommer Kirken — dets betydning og opprinnelse — er vårt blivende utbytte av denne interessante, instruktive og opbyggelige tid.

Vår tids sykdom.

I et tysk medisinsk tidsskrift for juli 1933 skriver en kjent biologisk forsker om visse organiske sykdommers utspring fra og forhold til sjelslidelser. Jeg skal ikke her gå nærmere inn på artikkelen, som kun har interesse for fagfolk, men bare nevne én ting. Vedkommende videnskapsmann sier blandt annet i omtalen av neuroser (sinnslidelser) at disse er typisk for vår tid. — «Jo mer det moderne menneske,» sier han, «blir saklig og illusjonsløs utadtil, desto sensiblere blir hans indre, og han lider under dualismen mellom vilje og evne og under de konflikter som seksual- og samfundslivet medfører.»

Nu er dette en påstand som man stadig oftere treffer på i den medisinsk-psykologiske faglitteratur: Vår tids sykdom er komplekser og funksjonelle neuroser, og vår tids patentmedisin — psykoanalysen.

I Russland, Tyskland og enkelte andre stater har man forsøkt å kurere menneskehetens sykdom og avhjelpe deres nød ved absolutt statsdespotisme — altså en slags operasjon, og tilsynelatende er der også inntruffet en viss bedring innen de nevnte nasjoner, en lettelse som når en kreftpasient får fjernet et sykdomssymptom, en svulst eller et sykt lem. Men en varig bedring synes der ikke å bli — tvert imot. Menneskehetens sykdom har — likesom kreftsykdommen — et dypere sete. Om man fjerner en sykkelig gevekst vil bedringen kun være midlertidig. Før eller senere vil der vise sig nye sykdomssymptomer, nye svulster — fordi man ikke fjerner sykdommens rot, som er dypt i menneskets hjerte, som kristendommen lærer det, og som den moderne litteratur nødes til å bekrefte. Den livsromantikk og kulturoptimisme som dikterne forkynner kommer dem likesom i vrangstrupen og de tvinges til å erkjenne at menneskets lodd er lidelse, meningsløs lidelse.

Enkelte av dem ser dypt ned i denne lidelse og skjønner kristendommen har rett: Menneskehjertet er et «ormebol» (Mauriac). Og alle som ser realistisk på menneskelivet vil engang måtte erkjenne det: Grunnen til alt det onde i verden, all synd, nød og elendighet er ene og alene å søke i menneskets hjerte, i dets manglende innsikt og dets vilje som er vendt bort fra Gud, bort fra Guds hellige vilje. Kun i Gud kan mennesket være helt og fullt menneske og finne sitt vesens art og bestemmelse, det som det innerst inne vil trakte efter.

Arvesyndens fryktelige mysterium er at menneskene er slått med sjelelig blindhet, de vet ikke bedre — siden de trosset skaperens bud:

«Alle frukter i haven er eders,
én alene må ei fange.
Intet har I, men om I sviger
døden i syndens fotspor stiger —

— — — — —
Sykdommen løp fra rot til grene,
raskt fra kvist til kvist sprang synden.
Verden lå gjennom lange tider
skilt fra livet og fylt av smerte.

— — — — —
Du alene min Gud kan frelse.
Gråtende kneler jeg ned og takker
at du selv, min drottin høie,
vil til menneskekår dig bøie —»

(Lilja).

Gud har ikke vendt sig bort fra mennesket, men mennesket har vendt sig bort fra Gud, — og hårdere kan det ikke straffes enn å være overlatt til sig selv.

Stein Mekler.

N. K. K. F.

Det er synd å si at de energiske medlemmer av denne forening ligger på latsiden. Neppe er Landsmøtet forbi før tre studiecirkler er i full gang — og nu innbyr man til en diskusjonsaften med selve formannen, frk. Kristine Heggen, som innleder. Emnet er det alltid aktuelle: «Foreninger — Foreningsliv» — et emne som er sikker på å fengsle vår interesse, så meget desto mer som vi vet at innlederen ikke vil belyse det ut fra en teoretisk viden, men til tale ut fra den konkrete erfaring som et årelangt opofrende arbeide i forskjellige foreninger gir.

Men — la oss alle huske, at for at det kan bli en virkelig diskusjonsaften, kreves der en innsats fra tilhørerne også. Jo fler som tar ordet, jo mer utdypes emnet til gagn og glede for alle parter.

Efter foredraget og den forhåpentlig livlige diskusjon blir der en musikkunderholdning ved frøkne Anna Duschek og Olga Sutter samt hr. Jules Vitesnik, som også spiller solo, akkompagnert av hr. Øvind Staver, hvorpå det materielle behov tilgodesees under et ganske sikkert hyggelig samvær.

Dette vi hittil har skrevet er jo nærmest en appell til vår egen hygge og nytte — men nu kommer det vesentlige: aftenens formål, som er *UTDANNELSESFONDET*. Utdannelsefondet som skal dyktiggjøre våre unge til kampen for tilværelsen — Utdannelsefondet som representerer fremtiden og som skal trygge den for vår kjære katolske ungdom. Vår hjertesak!

Kan der være noen tvil om at vi kvinner møtes i Foreningslokalet mandag den 26. november kl. 7.30 og tar en protestantisk venninne med? — Nei!

Altså: Vel møtt!

E.

Fru Johanne Parmann.

ET MINNEORD.

Med fru Johanne Parmann er en av de skikkelser vandret bort, som ved selve sin personlighet øvet en innflytelse innen katolske kretser som sent vil kunne verdsettes etter fortjeneste.

«Evig eies kun det tapte». Så lyder et av Henrik Ibsens paradokser som det her kan være på sin plass å minnes. Ti disse ord vil jo gi uttrykk for den sannhet at det virkelig verdifulle først kan skattes fullt ut, når det er tapt. Både fru Parmanns familie og vi andre som leilighetsvis hadde den glede og lykke å være sammen med henne, vil vel først nu ha en klar forståelse av hvad hun i virkeligheten — på forskjellig vis — var for oss alle.

Med bankchef Parmanns stilling som mangeårig president for St. Olavsforbundet fulgte nødvendigvis at hans hustru kom i nær forbindelse med adskillige av forbundets medlemmer og især medlemmene av centralstyret. Hvem av oss minnes ikke nu med vemod de uforglemmelige sammenkomster på «Villa Monte», hvor fru Parmanns lyse, ekte katolske livssyn og strålende elskverdighet kastet glans over samværet! For mange har disse selskapelige sammenkomster mellom trosfeller som alle var begeistret for den samme store sak sikkert hatt sin betydning langt ut over samværets feststund.

Kirken og dens sak var nemlig fru Parmanns liv. Helt siden hun og hennes mann for år tilbake fant veien hjem til våre fedres gamle kristentro, var hennes hjerte fylt av lykken ved å være katolikk. En bedre støtte i sitt opofrende arbeide for St. Olavsforbundet kunde hennes mann derfor aldri ha funnet. Og i Norske Katolske Kvinners forbund, hvor hun var livsvarig medlem, deltok fru Parmann med liv og sjel så lenge hennes helse bred tillot det. Også der vil hennes innsats alltid minnes med takknemlighet.

Så er altså dette varme hjerte holdt op å slå. Etter flere års sykkelighet som hun bar med den tålmodighet og sjelsstorhet som var så karakteristisk for henne, har Herren gitt henne hjemlov. Men eftermælet vil leve, og i våre bønner vil vi ikke glemme å anbefale hennes sjel til nådens og barmhjertighetens Gud. Han skjenke også hennes gjenlevende kjære sin trøst, inntil gjen-synets store dag opprinner.

Kristiansand S, den 17. november 1934.

K. Kjelstrup.

— Fru Parmanns begravelse formet sig som en enestående høitidelighet. Allerede ved rekviemessen kl. 8 lørdag 17. nov. om morgenen var St. Olavskirken fylt av katolikker og mange protestanter. I koret knelte hans høiærv. biskopen — iøvrig såes mange av de herværende geistlige, mens pære Béchaux, pater Vanneufville og pastor Gorissen deltok i kirkekolets sang. Messen celebrer-tes av mgr. Irgens, hvorefter kisten førtes til kapellet på vår Frelasers gravlund. — Kl. 2 foregikk begravelsen herfra. Det store følge kunde langt fra rummes i kapellet, men måtte stå utenfor på kirkegården og derfra følge

sørgehøitideligheten gjennom de åpne dører. Blandt de tilstedeværende bemerkedes de fleste av våre prester, representanter fra alle de herværende søsterkongregasjoner, St. Olavsforbundets centralstyre, Nordmannsforbundet og Håndverkernes Sparekasses personale og styre. Medlemmene av N. K. K. F. var møtt tallrikt frem med sin formann frøken Kristine Heggen i spissen — likeledes medlemmene av våre kvinnekongregasjoner. Dessuten bemerkedes flere tilreisende, hvoriblandt ordfører Wright fra Porsgrunn. Da Chopins sørgepreludium var blitt spilt sang koret vår egen vakre sørgesalme hvorpå mgr. Irgens talte. Etter å ha nevnt hvad vi alle har mistet ved dette hjertensgode menneskes bortgang påpekte han hvorledes nettop vår sorg er en hyldest til hennes minne og hvorledes vi må være takknemlig for at vi ikke sørger som «dem som ikke har håp». Vi vet at selv om vi ikke mer ser våre kjære henede, så er de nu på vei mot sin evige bestemmelse, og vi kan følge dem med våre bønner og vedbli å leve med dem i et bønnens samfund. Derpå meddeltes absolusjonen ved børen og den store sorgeskare fulgte nu til det siste hvilested hvor kisten senkedes i graven og et praktfullt blomsterflor bragte jordens siste skjønnne hilsen. — Tirsdag lot N. K. K. F. lese en rekviemesse for den avdøde.

Til „St. Olav“s lesere.

Som man sikkert vil ha bemerket har «St. Olav» i de senere tider fått en hel del nye annonsører. Dette betyr en stor hjelp for bladets økonomi, men for at det skal bli en vedvarende hjelp må vi nu henstille til våre lesere og abonnenter at de støtter oss ved å handle fortrinnsvis hos dem som avetterer hos oss. Dette skulde det være mulig å gjøre da vi snart har annonsører i de fleste brancher.

Derfor — kjære leser — om du skal gjøre et eller annet innkjøp, så kast først et blikk på våre omslags-sider og se om ikke en eller annen forretning anbefaler sig med det du trenger. Gå da inn, si du har lest vedkommendes annonse i «St. Olav» — dette er effektiv katolsk aksjon!

Kardinal Pietro Gasparri.

En av vår Kirkes betydeligste skikkelser, kardinal Pietro Gasparri, er avgått ved døden. Vi skal i neste nummer bringe en lengere artikkel om denne store personlighet, hvis innsats i Kirkens liv var like så omfattende som han selv var enkel i hele sin ferd. Særlig bemerkelsesverdig er hans arbeide som statssekretær, idet pavestatens nuværende gode forhold til den italienske regjering i høi grad skyldes hans kloke og målbevisste arbeide i fredens og forsonlighetens ånd.

BOKANMELDELSE

Andreas Nissen: Paverekken fra Petrus til Pius XI.
(Ansgariusforeningens Skrifter, Kjøbenhavn).

Dette utmerkede lille skrift gir på 44 knappe sider ikke bare den fullstendige paverekke, men en oversikt over hvert enkelt pontifikat. Det er derfor en meget verdifull liten håndbok, som vil mottas med glede av alle som interesserer seg for Kirkens historie. Vi ønsker St. Ansgariusforeningen tillykke med denne foretreffelige utgivelse og håper at den får stor utbredelse.

H. J. I.

«KIMER I KLOKKER» 1934.
Rettelse.

I min anmeldelse av «Kimer I Klokker» har jeg gjort mig skyldig i en feiltagelse, som jeg gjerne vil rette etter å være blitt gjort oppmerksom på den. Lars Eskelands ypperlige bidrag «Gamle Helena og jolekakone hennar» er ikke en novelle, men ett av hans egne barndomsminner. Alt er sant til den minste ting i dette stykket.

H å b.

Hørhjemme: —

OSLO. Fredag den 16. ds. forlot mgr. Kjelstrup Oslo for å overta sin store oppgave i Kristiansand. På bryggen var fremmøtt mgr. Irgens og pastor Bergwitz samt grosserer Chr. Müller som representant for St. Olavskirkens syndikat. Enn videre kom der en del medlemmer av Ynglingeforeningen som vilde ønske sin faderlige venn og foreningens trofaste, omsorgsfulle velgjører lykke på ferden. — Etter prekenen under høimessen i St. Olavskirken søndag ba menigheten på mgr. Irgens oppfordring for mgr. Kjelstrup og hans gjerning i Kristiansand.

OSLO. I forrige uke ankom fhv. sogneprest Maesch fra Kristiansand for å ta fast opphold i Bispegården, Akersveien 5.

STABEKK. Stabekk lokalledd av St. Olavs forbund hadde siste torsdag aften en av sine store aftener. Vi hadde denne gang den glede å ha pater Boers og broder Martinus hos oss, førstnevnte med et ypperlig foredrag om sin Ruslands-reise; det greie med glimrende humør fremførte foredrag holdt interessen fangen fra først til sist hos den tallrike forsamling. Det var første gang de elskverdige Franciskanere besøkte Stabekk menighet — og vant de straks alles hjerter. Vi håper at de snart kommer igjen.

Frithjof.

FREDRIKSTAD. Søndag 11. november blev en høitidsdag for St. Birgitta menighet, idet hans høiærverdighet biskop Mangers avla Fredrikstad et besøk for å meddele ferdingens sakrament til 8 menighetsmedlemmer. Under prelatmessen som blev celebrert av biskopen utdelte hans høiærverdighet, synlig beveget, den hl. kommunion til ikke mindre enn 70 katolikker. Under høimessen rettet vår overhyrde meget tankevekkende ord til de troende om ved næstekjærlighet og forståelse å bringe solskinn i hverandres liv. Et gripende moment er alltid fornyelsen av dåpsløftene, især fordi det denne gang befant sig 5 konvertitter blandt ferdingene. Ved ferdingen blev biskopen assistert av sognepresten. Faddere var fru konsul Andersen og hr. konsul E. Berrum. — Efter andakten var det mottagelse i foreningslokalet, hvor hans høiærverdighet blev hyldet ved taler, sang og musikk. — Dagen efter besøkte biskopen menighetsskolen, hvor han med faderlig interesse forhørte sig om

barnas kunnskaper. — St. Birgitta menighet er blitt et minnerike, om en strålende pinsedag midt i mørke novembermåned!

X.

PORSGRUNN. St. Olavs Forbundet hadde sitt første møte i denne sesong Søndag 4. nov. Møtet var arrangert som et fellesmøte av alle voksne medlemmer av Vår Frue menighet. Efter at formannen, disponent Wright, hadde åpnet møtet, holdt pater Lutz O. P. et utmerket fremført foredrag om katolisismens stilling til politikk og sociale spørsmål og behandlet herunder meget inngående pave Leo XIII's og pave Pius XI's rundskrivelser om arbeidsspørsmålet. Foredraget blev mottatt med sterkt bifall, som gjentok sig da formannen hadde takket ham. Det vil sikkert glede pater Lutz's venner å høre at de spørsmål han behandlet i dette foredrag over nyttår vil utkomme i bokform. Senere på aftenen gav hr. C. Hugo Weber et referat av St. Olavsforbundets landsmøte i Bergen og sogneprest Recktenwald holdt en manende tale om vår kirke i Porsgrunn, som i forrige måned kunde feire sitt 35 års jubileum for sin innvielse. Møtet hadde fått meget bra tilslutning og blev meget vellykket, hvilket fikk et tydelig uttrykk i den tilslutning formannen fikk i sin avsluttende tale, hvori han takket alle som hadde medvirket til arrangementet, ikke minst St. Elisabethforeningen, som hadde ære av det materielle arrangement.

N. N.

OSLO. O. Y. K. hadde søndag 18. ds. møte i forbindelse med den liturgiske utstilling. Omkring 25 av foreningens medlemmer hørte mgr. Irgens meget interessante foredrag. Efter foredraget fortsattes med ordinært møte i klubblokalet. Direktøren holdt en alvorlig programtale til medlemmene om foreningens retningslinjer fremover — en tale som gav tydelig uttrykk for direktørens bevissthet om den betydningsfulle oppgave han har som åndelig veileder for en katolsk ungdomsbevegelse i et miljø, hvor vi er i så absolutt mindretall, og den gjengse livsanskuelse for en stor del er så avvikende fra vår katolske som tilfellet er. At ungdommen i den grad som nu personlig tar standpunkt til alle ting som er oppe i tiden, er bare bra, men gjør oppgaven ikke lettere. Men man trenger jo da mere enn noensinne til å stå sterkt rustet til klart og nøkternt å kunne bedømme tidens forskjellige ideer. Vi — foreningens medlemmer — bør vite å sette pris på den verdifulle orientering en god forening kan gi oss. — Aftenens redaktør var Markus Endresen, som hadde et morsomt nummer av avisen.

E. M.

— og derute: —

FREIBURG IM BREISGAU. Den 14. november fylte chefdirektøren for det bekjente katolske forlag, Herder, 70 år. Dr. Hermann Herder, som av den hellige Stol er tildelt titlen pavelig forlegger som anerkjennelse av sin fortjenstfulle virksomhet for katolsk litteraturs utbredelse, overtok firmaet efter sin far, som på sin side hadde utbygget sin fars arbeid. Forretningen er grunnlagt i 1801, men først under sin nuværende chefdirektør er den blitt et forlag i verdensformat med datterselskaper i mange land, bl. a. i Berlin, London, Rom og Barcelona. Forlaget driver hovedsakelig sin virksomhet med henblikk på kulturelle og videnskapelige publikasjoner, og disse telles nu i tusenvis og utgis også på mange fremmede sprog. Dets standardverker er fem store encyklopædier, hver på mange bind, hvorav den mest bekjente er den uforglemmelige katolske «Grosse Herder».